

AZ AGRÁRIUMOT MEG KELL BECSÜLNI

NAGY ISTVÁN

| A mezőgazdaságot érintő hazai intézkedések mellett uniós szinten is szükség lenne a reális helyzetértékelésre – derül ki az agrárminiszter szavaiból.

■ *Az idén eddig nem kímélte az időjárást a gazdákat, komoly gondokat okoz az aszály. Hogyan segít a minisztérium?*

– Nem is csak az aszály okozta károkról van szó, hiszen ne feledjük, hogy a tavaszi fagyok is sok helyen problémát okoztak, elfagytak a gyümölcsösök. A gazdálkodók eddig 166 ezer hektáron jelentettek be aszálykárt és 82 ezer hektáron tavaszi fagykárt. Megfelelően átgondolt és kidolgozott támogatáspolitikai lehetőségek állnak rendelkezésre a gazdatársadalom számára. Ezek közül a legfontosabbak: a kárenyhítési rendszer, a támogatott növénybiztosítások, a közvetlen támogatások, valamint a kamat- és költségmentes hitelprogramok. Az idén bekövetkezett termelői károk enyhítésére mintegy 18-19 milliárd forint áll majd rendelkezésre a Kárenyhítési Alapban, amely megfelelő kompenzációra ad lehetőséget. A finanszírozási nehézségek áthidalása érdekében elindult az Agrár Széchenyi Kártya Folyószámlahitel Plusz hitelprogramhoz kapcsolódó, százszázalékos mértékű kamat-, kezességdíj- és költség támogatásunk, amelyet az MFB által meghirdetett forgóeszközhitel-programok kapcsán is be fogunk vezetni. A közvetlen szubvenciók jövedelembiztonságot és pénzügyi stabilitást jelentenek a gazdák számára. A területalapú mezőgazdasági támogatások esetében az ez évi kérelmek után megemelt összegű előlegfizetéssel tervezünk az őszi folyamán, segítve a termelési folyamatok finanszírozását. Ezen-

kívül kidolgoztunk egy javaslatcsomagot az Európai Bizottság számára, hogy az aszály miatt a gazdálkodók bizonyos zöl-dítési feltételek alól is mentesülhessenek.

– *Milyenek a gabonatermesztési kilátások?*

– A hazai mezőgazdasági termelési érték közel negyven százalékát adó szántóföldi növénytermesztés szempontjából az elmúlt hónapok szárazsága komoly gondokat okozott. A csapadék hiánya visszavetette az őszi elvetett állományok fejlődését, valamint kedvezőtlen körülményeket teremtett a tavaszi vetéshez. A mostoha időjárásból adódó termés kiesés mértékét egyelőre nem lehet számszerűsíteni. A repcehozam érzékeny veszteséget szenvedett, a búzafajták pedig összességében kedvezőtlen képet mutatnak. A bevetett föld a szemes kukoricánál csaknem egymillió, a napraforgónál 610 ezer, a szójánál 57 ezer hektár. Az idei tavaszi vetésterületeknél nem láttunk kiugró mértékű változást az utóbbi évek átlagos értékeihez képest. Egyedül a cukorrépa jelent kivételt, amelynél mintegy ötödével nőtt a vetésterület nagysága a tavalyihoz képest. A száraz időjárás továbbra is kockázatot jelent a legtöbb szántóföldi növény esetében. Májusban érkezett csapadék az ország egyes részeire, de ez a legtöbb helyen az elégséges szintet is csak megközelítette. Most jön azonban az igazán fontos időszak, a napokban érkezett-érkező csapadék lényegesen befolyásolja az idei kilátásokat. Meg kell említeni azt is, hogy a párás, hűvös idő a gombabetegségek kialakulásának kedvez sajnos.

– *Hogy áll az öntözésfejlesztés?*

– Az öntözésfejlesztés társadalmi, gazdasági és környezeti szempontból egy-

FOTO: FÜRPES VIKTÓRIA

aránt kulcskérdés, hiszen ez adja a termelés biztonságának és hatékonyságának az alapját. Éppen ezért a múlt év egyik legnagyobb eredményének tartom, hogy el tudtuk fogadni az öntözéses gazdálkodásra vonatkozó törvényt, amely kimondja: az öntözés közérdek. Ezért jogszabályba foglaltuk, hogy a speciális öntözési szolgálatok értelmében a szolgáltató ingatlan tulajdonosa köteles tűrni az öntözés kialakítását és üzemeltetését, amiért természetesen megfelelő kártalanítást kap. Ez pedig azt jelenti, hogy mindenkinek lehetősége nyílik az öntözéses gazdálkodásra. A törvény rendelkezéseinek köszönhetően a gazdák jóval egyszerűbben, olcsóbban és gyorsabban kapnak erre engedélyt, mint korábban. Kalkulációnk szerint százhektárnyi termőföld esetében az öntözéshez szükséges fejlesztések előkészítési költsége mintegy ötmillió forinttal kerül kevesebbe. Törekvéseink eredményeképp tíz esztendőn keresztül évi 17 milliárd forint forrást biztosít a kormány az öntözésfejlesztésre, ami jelentős összeg. Az öntözésről szóló jogszabálynak tehát – főként az idei aszályos első fél évet látva – történelmi jelentősége van. A cél, hogy 2024-re 200 ezer, majd 2030-ra legalább 400 ezer hektárra növeljük az öntözött területek nagyságát. Ezt segíti az a döntés is, amely által az eműveléssel kapcsolatos fejlesztési beruházások pályázható összegének eddigi egymilliárdos felső határát kétmilliárd forintra emeljük. Ezzel lehetővé válik, hogy változatlan, legalább ötven százalékos támogatási intenzitás mellett a gazdák és együttműködéseik életszerű pályázati feltételekkel igazán mérethatékony öntözési beruházási projektek kapcsán is támogatáshoz jussanak.

– Az osztatlan közös tulajdon felszámolása is elkezdődött. Hogy halad a folyamat?

– Túlzás nélkül állíthatom, hogy az Országgyűlés előtt lévő törvényjavaslat az elmúlt évtizedek talán legkomolyabb előrelépése ebben a kérdésben, ezzel csaknem harmincéves adósságát törleszti az állam. Az osztatlan közös földtulajdon megszüntetését segítő jogszabály lehetővé teszi, hogy az érintett csaknem két és

fél millió hektár föld jogi sorsát egyértelműen, olcsón és gyorsan, az állam legkisebb szerepvállalásával lehessen rendezni. Mintegy 1,06 millió darab földrész van ilyen tulajdonban, amely helyzetből sokan szabadulnának. A kérdés hozzávetőleg 3,5 millió embert érint, akik méltányos és gyors megoldást kapnak a javaslat által. Az indítvány egy 2010 óta tartó folyamat fontos állomása, mert azon területek ügyét is rendezzi, amelyek tekintetében erre eddig nem nyílt mód. (Ilyenek például az erdőterületek.) A tárca célja, hogy az osztatlan közös tulajdon kivételével tiszta, átlátható földtulajdoni rendszer alakuljon ki Magyarországon. Az osztatlan közös tulajdon rendszere a magyar mezőgazdaság fejlődésének egyik gátja, hiszen ki merne ilyen területeken hosszabb távú beruházást végrehajtani?

– *Az országfásítási program nagyon népszerű. Mi a helyzet a legutóbb bejelentett településfásítási projekttel?*

– A legfontosabb klímavédelmi célkitűzéseink egyike, hogy jelentősen növeljük az ország fával borított területének arányát, és szerencsére azt tapasztaljuk, hogy a társadalmi igény is egyre nagyobb erre. Ezért döntöttünk úgy, hogy az országfásítási programon belül településfásítást indítunk a tízezer főnél kevesebb lakosú helységek számára. Már egyetlen fával hozzájárulhatunk az egészségesebb, élhetőbb környezet megteremtéséhez és a klímaváltozás hatásainak enyhítéséhez. Mi viszont ebben a projektben nem egy, hanem tizenkétezer fa ültetésére kínálunk lehetőséget, ennyit igényelhetnek az érintett önkormányzatok június 15-től. Elsősorban azt szeretnénk elérni, hogy a közterületeken, valamint az óvoda- és iskolaudvarokon, az önkormányzati intézmények területén ültessék el ezeket a csemetéket.

– *Az uniós agrárpolitikában előfordulnak ellentmondások. Mit gondol ezekről?*

– A brüsszeli tárgyaláson jelenleg az európai zöldmegállapodás részét képező „termőföldtől az asztalig”, valamint a biodiverzitási stratégia a legfajsllyosabb kérdés. Mi a kezdetektől abban bízunk, hogy ezek a tervek lehetőséget jelentenek majd az öreg kontinens gazdái számára abban, hogy versenyképességük megtartása mellett tudjanak hozzájárulni a klímaváltozás elleni küzdelemhez. Ismerve az Európai Bizottság javaslatát,

NÉVJEGY

- 1967. október 6-án született, Újfehértón.
- 1987–1992: Pannon Agrártudományi Egyetem: agrármérnöki végzettség.
- 1994–1996: Budapesti Műszaki Egyetem Természet- és Társadalomtudományi Kar: mérnök-tanár diploma.
- 2007: Nyugat-magyarországi Egyetem, Újhegyi Imre Állattudományi Doktori Iskola, PhD.
- 2018-tól agrárminiszter.
- 2014–2018: Földművelésügyi Minisztérium: parlamenti államtitkár.
- 2010–2014 között Mosonmagyaróvár város Önkormányzata, polgármester
- 2010 óta Győr-Moson-Sopron megye 4. sz. választókerületének országgyűlési képviselője.
- Hivatásos vadász, aranykalászos méhészgazda.
- Nős, két gyermek édesapja.

sajnos azt kell megállapítanunk: az abban foglaltak nemcsak hogy nem teremtenek lehetőséget a gazdáknak, de egyenesen az európai agrárium jövőjét fenyegetik. Mi elkételeztünk vagyunk a fenntartható mezőgazdasági termelés mellett, de itt környezet- és klímavédelmi szempontok mögé bújva olyan célszámokat írta elő Brüsszel, amelyek kivitelezhetetlenek. Felére csökkentenék például a növényvédő szerek használatát, s 2030-ig kötelezően ökológiai termelésbe vonnák az összes mezőgazdasági terület huszonöt százalékát. Ezek a követelmények nyilvánvalóan teljesíthetetlenek tíz év alatt, alternatív megoldások, módszerek hiányában pedig nemcsak az EU-s versenyképességet, de akár az élelmiszerbiztonságot is veszélyeztethetik. Vannak olyan előzetes elemzések, amelyek szerint a javasolt intézkedések az európai agrártermelés tizenöt százalékos csökkenéséhez vezetnek majd. Ez pedig az élelmiszer és az alapanyagárak drasztikus emelkedését hozhatja, ami az uniótól kívülről érkező élelmiszerek még nagyobb mértékű beáramlásának is utat nyithat. Az elmúlt hónapokban mindenki a saját bőrén tapasztalhatta, hogy a mezőgazdaság, a termelők (az egész élelmiszerlánc) képesek folyamatosan biztonságos termékekkel ellátni a közösség lakosságát. Az Európai Bizottság viszont a mostani javaslatával úgy köszöni meg az áldozatos munkát, hogy teljesíthetetlen többletteherrel sújtja a gazdákat. Ez elfogadhatatlan. A

közös agrárpolitika (KAP) folyamatban lévő reformjával kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy a jelenlegi helyzetben a mezőgazdasági termelők által elvégzett munkának köszönhető az, hogy sehol sem tapasztaltunk élelmiszer-ellátási problémát. Az őket jogosan megillető EU-s támogatások csökkentését ezért sem tudjuk elfogadni. És bár az EB módosított javaslata alapján valamennyivel nőne a jövőben az európai agráriumnak biztosított összeg, még ez sem felel meg annak a többek között Magyarország által is sürgetett kritériumnak, miszerint a közös agrárpolitikára fordított kiadások 2020 után reálértékben nem mérséklődhetnek. Az EU27-re vetítve az asztalon lévő friss javaslat sem éri el a 2014 és 2020 közötti szintet, miközben Brüsszel éppen a fent említett stratégiai tervek eredményeként újabb jelentős környezetvédelmi és fenntarthatósági terheket ró a gazdákra.

– *Hogyan értékeli az ágazat járványügyre adott válaszait?*

– A járvány legfontosabb tapasztalata talán az, hogy az agráriumnak meg kell kapnia a megfelelő megbecsülést. A magyar gazdaságszervezők a legnehezebb időkben is állta a sarat és biztosította az élelmiszer-ellátást. Ez nem valósulhatott volna meg a gazdák és a mezőgazdaság szereplőinek a megfeszített munkája nélkül, ezért hálával és köszönettel tartozunk nekik. A legnagyobb gondot azokban az ágazatokban okozta a válság, amelyek közvetlenül a turizmust és a vendéglátást szolgálják ki. A horeca (szállodák, éttermek, kávéházak)-szektor szinte teljes leállása miatt ugyanis gyakorlatilag a nullára csökkent a bevételük, így az ő helyzetük sürgős és egyedi rendezést követelt. Emellett természetesen átfogó megoldások is születtek az agrárium számára. A kormány először 25 milliárd forint többlettámogatásról döntött, hogy a nehéz helyzetbe került élelmiszeripari és mezőgazdasági vállalkozások meg tudjanak birkózni a pandémia okozta nehézségekkel. Ezt követi egy ennél is nagyobb csomag: az állattenyésztés és a kertészeti ágazat szereplői számára nyitunk meg egy 80 milliárdos beruházási pályázati lehetőséget. Az a célunk, hogy a magyar mezőgazdaság továbbra is stabil, kiszámítható pályán mozogjon, s biztos lábakon álljon az élelmiszer-ellátás. Ehhez a válságos időkben előre kell tekinteni, a sikerhez elengedhetetlen a fejlesztés.

TÓTH LÁSZLÓ LEVENTE